

Koncept sociálního vyloučení, příčiny a projevy sociálního vyloučení, problematika bydlení

Teorie říká, že sociální vyloučení znamená nemožnost přístupu ke společenským a ekonomickým zdrojům a politickým aktivitám společnosti z důvodů, které lidé nemají pod kontrolou (tedy ne "nechci", ale "nemohu", ať už jsou důvody viditelné nebo ne). Sociální vyloučení znamená nejen odepření občanských, politických a sociálních práv, ale také to, že životní strategie majority jsou nedostupné a nesrozumitelné.

Sociální exkluze tak, jak jí rozumíme dnes, není nijak starým fenoménem, termín se zde objevil v 70. letech 20. století a rozšiřoval koncept chudoby. Dříve vylučování fungovalo jinak, na individuální úrovni třeba jako forma trestu (vyhnanství, exkomunikace).

Rozdíl mezi tradiční chudobou a sociálním vyloučením můžeme ukázat v tabulce (Abrahamson 2001):

	CHUDOBA	SOCIÁLNÍ EXKLUZE
SITUACE	nedostatečné zdroje	blokování schopnosti uplatnit práva
PŘÍČINY	neuspokojené potřeby	blokování přístupu k institucím sociální integrace
PERSPEKTIVA	statické podmínky	dynamický proces
STRATIFIKACE	vertikální (hierarchicky uspořádané třídy)	horizontální (insiders x outsiders)
POLITIKA	sociální transfery	sociální služby

V podstatě jde o to, že sociální vyloučení rozšiřuje pojetí chudoby - neznamená jen materiální nedostatek, ale také prostorové, vzdělávací, kulturní, zdravotní a další bariéry. Z vertikálních nerovností se stávají horizontální, spojené s dalšími znaky:

- přetrvávání v čase a prostoru,
- marginalizace a patologické jednání,
- vzdorování normám,
- závislost na sociálním státu,
- rozpad tradičních institucí.

Znamená to, že jej nevyřešíme pouhým přerozdělením peněz a také to, že ne všichni sociálně vyloučení jsou nutně chudí.